

**Makrofossilundersøkelse
Helset Nedre, Vestnes kommune, Møre og Romsdal**

Thyra Solem 2011
NTNU Vitenskapsmuseet
thyra.solem@vm.ntnu.no

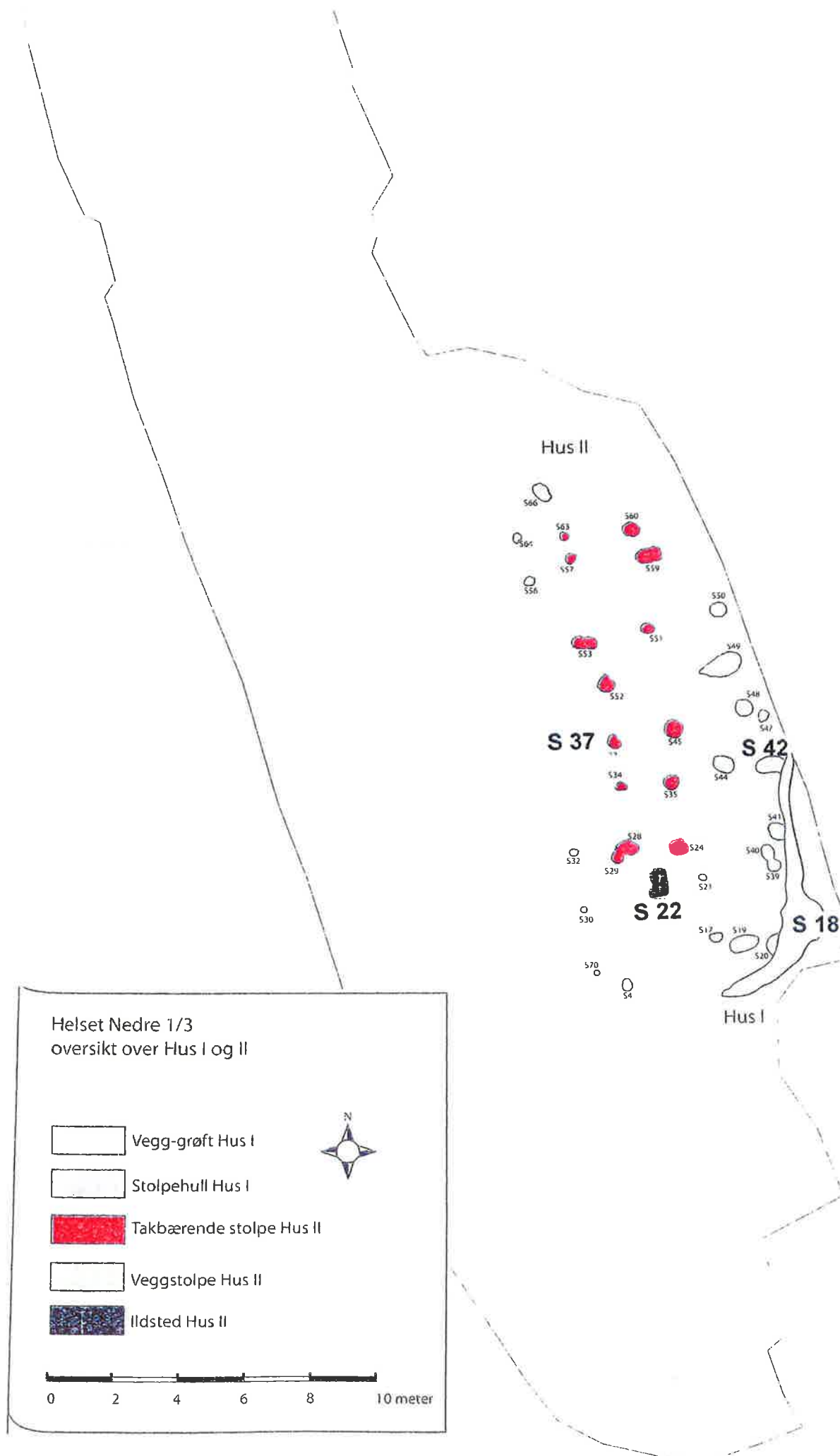

Fig. 1: Arealet der hus I og hus II er utgravet. Undersøkte prøver er markert.

som overtok etter at huset var borte. Åkerland ligger eventuelt like i nærheten på et senere tidspunkt.

Når det gjelder hus I er kullmengdene så små i forhold til det analyserte volumet, at huset neppe kan ha brent, selv om ett frø er forkullet. Åkerugrasfrøene vassarve og linbendel kan ha vært samtidige med huset og ha kommet i hus med korn. Men også her kan de representere vegetasjonen etter huset. En annen mulighet er at stolpehullenes fyllmasse blir tatt fra omkringliggende jord som vil være eldre enn huset.

Det forekommer at gravhauger blir anlagt på dyrket mark, det samme kan gjelde ny bosetning på en eldre lokalitet; dermed kan ugrasfrøene også vise til en tidligere vegetasjon. Når det gjelder ildstedet S 22 viser alle de ubrente frøene av meldestokk at disse definitivt er yngre enn strukturen. Det er sjelden man finner frø i askestrukturer, de brenner oftest opp. I S 22 kan de forkullede frøene av krekling og småsyre ha tilhørt "original" vegetasjonen. Alderen viser til at ildstedet er ca. 360 år eldre enn dateringene som gjelder for husene. Muligens kan dette tilskrives at dateringen er gjort på furu som kan skyve alderen noe tilbake i tid, men det er godt mulig at ildstedet har tilhørt en noe tidligere bosetning, og at åkerland ligger som et lag oppå.

I denne undersøkelsen er ingen av frømengdene store nok til datering direkte, men ellers kan dette være en mulighet

Litteratur:

Beijerinck, W. 1947: Zadenatlas der Nederlansche Flora.

Cappers, R.T.J., Bekker R. M. & Jans, J. E. A. 2006: *Digital seed atlas of the Netherlands*. Barkhuis Publishing. Groningen.

Hjelle, K. & Solem, T. 2008: Botaniske undersøkelser. I: Bjerck, H. (red.) *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser, Ormen Lange Nyhamna*, 477-545

Korsmo, E. 1935: *Ugressfrø*. Gyldendal norsk forlag. Oslo.

Lid, J & Lid, D. T. 2005: *Norsk flora*. Det Norske Samlaget, Oslo.

Tabell 2: Oversikt over funnmaterialet i prøvene fra Helset, Vestnes, Møre og Romsdal

Prøve	Struktur	Volium	Generelt	Forkullede frø	Frø	Zoologi	Varia	Vekt av frasortert kull
T 25291 S 18	Veggrøft Hus I	3 l	Dominert av kull og recente røtter		2 <i>Stellaria media</i>		37 <i>Cenococcum</i>	0,48 g
T 25291 S 42	Stolpehull Hus I	4 l	Dominert av kull	1 <i>Stellaria media</i>	1 <i>Spergula arvensis</i> 11 <i>Stellaria media</i>	1 billevingefragm 5 insektfragm. 1 kokong 5 kokongfragm.	99 <i>Cenococcum</i>	0,75 g
T 25291 S 22	Ildsted Hus II	4 l	Dominert av kull Noen få recente røtter	1 <i>Empetrum</i> sp. 1 <i>Rumex acetosella</i>	50 <i>Chenopodium album</i> 1 cf. <i>Hypericum</i> sp.	2 insektfragm. 1 kokongfragm.	62 <i>Cenococcum</i> 3 <i>Selaginella</i>	4,79 g
T 25291 S 37	Stolpehull Hus II	3 l	Dominert av kull. Recente røtter	2 <i>Persicaria maculosa</i> 2 <i>Spergula arvensis</i> 3 uident. frøfragm.	7 <i>Chenopodium album</i> 1 <i>Stellaria media</i>	4 insektfragm. 2 kokongfragm.	39 <i>Cenococcum</i> 1 <i>Selaginella</i>	3,23 g

Tabell 3: Plantene det er funnet frø av i denne undersøkelsen, og deres økologi.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Økologi
<i>Chenopodium album</i>	Meldestokk	Ugras i alle slags åkerkulturer
<i>Empetrum</i> sp.	Kreking	Tørr lyngskog, myrskog, myr og lynghei på næringsfattig grunn
<i>Hypericum</i> spp.	Perikum	Fleire arter. Skogkanter, tørrbakke, beitemark og eng
<i>Persicaria maculosa</i>	høsegras	Ugras i åker og eng, langs veier og på skrotemark.
<i>Rumex acetosella</i>	Småsyre	Åpen jord og berg. Ugras i eng, beitemark, lags vei og sti
<i>Spergula arvensis</i>	Linbendei	Ugras i åker, ved vei og skrotemark
<i>Stellaria media</i>	Vassarve	Ugras på all slags mark, også i nitrogenrik skog og tangvoller.

Anne Haug
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
NTNU - VM

BETALT OPPDRAG

5 pm Helset

Vedlagt oversendes rapport for ^{14}C datering av 13 trekullprøver fra Vestnes, registrert ved laboratoriet under DF 4450. ^{14}C innholdet i prøvene er målt med akselerator i Uppsala.

Artsbestemmelsen er utført av Helge I. Høeg, Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo.
Kopi av hans rapport følger vedlagt.

Faktura er oversendt tidligere.

Vennlig hilsen

Einar Værnes

Rapporter

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: datlab@vm.ntnu.no	Nasjonallaboratoriet for ^{14}C datering	+47 73 59 33 10	Anne-Marit Berge
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 33 83	Tlf: +47 73 59 33 04

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Haug, Anne
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
NTNU Vitenskapsmuseet

DF-4450

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	^{14}C alder før nåtid	Kalibrert alder	$\delta^{13}\text{C}$ ‰
TRa-2321	T25291:1 Helset Vestnes, Møre og Romsdal	Trekull Furu		1415 \pm 30	AD630-660	-24.5
TRa-2322	T25291:3 Helset Vestnes, Møre og Romsdal	Trekull Bjørk		1775 \pm 30	AD235-325	-25.0
TRa-2323	T25291:14 Helset Vestnes, Møre og Romsdal	Trekull Bjørk		1615 \pm 30	AD415-530	-25.2
TRa-2324	T25291:16 Helset Vestnes, Møre og Romsdal	Trekull Bjørk		2105 \pm 30	BC170-50	-26.9
TRa-2325	T25291:27 Helset Vestnes, Møre og Romsdal	Trekull Bjørk		1695 \pm 30	AD270-410	-24.5

Dato: 29 AUG 2011

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Sølvi Stene

Sølvi Stene

Einar Værnes

Einar Værnes

TRa-2313, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 30 biter. Av disse var 22 *Betula* (bjerk), 1 *Sorbus* (rogn) og 7 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,3 + 0,0 g.

TRa-2314, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 30 biter. Av disse var 26 *Betula* (bjerk), 1 *Sorbus* (rogn) og 3 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,4 + 0,0 g.

TRa-2315, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 30 biter. Av disse var 24 *Betula* (bjerk), 1 *Sorbus* (rogn) og 5 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale g.

TRa-2316, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 40 biter. Av disse var 20 *Betula* (bjerk), 10 *Quercus* (eik) og 10 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 1,0 g.

TRa-2317, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 40 biter. Alle var *Pinus* (furu).

TRa-2318, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 40 biter. Av disse var 22 *Betula* (bjerk) og 18 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,3 g.

TRa-2319, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 25 biter. Av disse var 19 *Betula* (bjerk) og 6 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,3 g.

TRa-2320, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 40 biter. Av disse var 35 *Betula* (bjerk) og 5 *Corylus* (hassel). Godt daterbart materiale 4,2 + 1,1 g.

TRa-2321, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 30 biter. Alle var *Pinus* (furu).

TRa-2322, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 25 biter. Alle var *Betula* (bjerk). Godt daterbart materiale 0,4 g.

TRa-2323, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 20 biter. Av disse var 16 *Betula* (bjerk), 3 *Quercus* (eik) og 1 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,2 g.

TRa-2324, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 25 biter. Av disse var 24 *Betula* (bjerk) og 1 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,4 g.

TRa-2325, Møre og Romsdal.

Det ble bestemt 35 biter. Av disse var 24 *Betula* (bjerk), 6 ubestembare og 5 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 2,2 g.

14 11 18 1